

Sygnatura akt I C 1241/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2021 roku

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marta Karnacewicz

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2021 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w S.

przeciwko L. S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego L. S. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w S. kwotę 500 zł (pięćset złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 24 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od L. S. na rzecz (...) sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w S. kwotę 131,70 zł (stu trzydziestu jeden złotych siedemdziesięciu groszy) tytułem kosztów sądowych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Sędzia Marta Karnacewicz

Sygn. akt I C 1241/20

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o. o. sp. k. z siedzibą w S. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego L. S. kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z tytułu kary umownej wynikającej z łączącego strony stosunku prawnego w postaci umowy zlecenia.

Nakazem zapłaty orzeczono zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie.

Strona pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając nakaz zapłaty w całości. W uzasadnieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty pozwany podniósł, iż odchodząc z (...) sp. z o. o. sp. k. nie naraził firmy na żadne straty finansowe. Pozwany wskazał, iż umundurowanie przesłał pocztą, nie otrzymał od firmy żadnego wynagrodzenia za przepracowane godziny. L. S. w sprzeciwie podał również, że jest osobą w ciężkiej sytuacji majątkowej oraz zdrowotnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

(...) sp. z o. o. sp. k z siedzibą w S. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie działalności ochroniarskiej, w tym również w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa.

Dowód:

- opis z (...) sp. z o. o. sp. k k. 9-16

W dniu 15 grudnia 2017 r. strony zawarły umowę, nazwaną umową zlecenia Nr (...)/(...) W. (...), której przedmiotem było świadczenie przez pozwanego na rzecz powódki doraźnych usług polegających na wykonywaniu czynności związanych z ochroną miejsca (obszarów, obiektów) mu podległych. Strony ustaliły wysokość wynagrodzenia w wysokości 13 zł brutto na godzinę. Zgodnie z pkt 7 ust. 1 przedmiotowej umowy zleceniodawcy przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez zleceniobiorcę (np. porzucenie rozumiane jako samowolne zaprzestanie świadczenia umowy naruszające zapis pkt 5 lub 6 lub 8, kradzież, stan po spożyciu alkoholu, stan nietrzeźwości, stan po zażyciu środków odurzających, palenie na obiekcie mimo istniejącego zakazu palenia). Wypowiedzenie umowy wymagało formy pisemnej, pod rygorem nieważności. Zaś zgodnie z pkt 7 ust 2 umowy, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym było porzucenie, zleceniobiorca miał zapłacić zleceniodawcy karę umowną w wysokości 5.000 zł.

Dowód:

- umowa zlecenia z dnia 15 grudnia 2017 r. k. 22-23
- oświadczenie zleceniobiorcy do celów ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych k. 24
- oświadczenie o rachunku bankowym, k. 25
- oświadczenie odnośnie urzędu skarbowego k. 25
- kwestionariusz osobowy k. 26
- zgłoszenie oraz wyrejestrowanie do ubezpieczenia k. 27-28

W dniach 27, 28, 29 grudnia 2017 r. pozwany nie stawiał się w wyznaczonym przez powódkę miejscu celem świadczenia usług ochroniarskich. Pozwany nie uprzedził powódki o braku stawiennictwa, przyczynach, a także nie wskazał innej osoby, która mogłaby zastąpić go w wykonaniu zlecenia. Pracownik powódki próbował kontaktować się z pozwanym, jednakże bezskutecznie. Na dzień wypowiedzenia umowy, tj. na dzień 29 grudnia 2017 r. L. S. nie zdał legitymacji oraz umundurowania.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy zlecenia k. 21

Pismem z dnia 30 grudnia 2017 r. strona powodowa złożyła pozwanemu wypowiedzenie umowy zlecenia w trybie natychmiastowym. W uzasadnieniu wskazano, iż umowa została wypowiedziana w związku z niewykonaniem przez pozwanego umowy w wyniku zaprzestania od dnia 27 grudnia 2017 r. świadczenia umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia. Przedmiotowe pismo zostało skierowane na podany w umowie adres do korespondencji pozwanego znajdujący się w W.. W tym samym dniu powódka wystosowała do pozwanego przedsądowe wezwanie do zapłaty kary umownej w wysokości 5.000 zł, które również zostało nadane na adres pozwanego z umowy.

Dowody:

- wypowiedzenie umowy z dnia 30 grudnia 2017 r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 19 -20;
- przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 30 grudnia 2017 r. r. wraz z potwierdzeniem odbioru k. 18-17;

L. S. dnia 3 grudnia 2018 r. nadał przesyłkę pocztową o masie 1,8 kg do (...) sp. z o. o. sp. k., w której znajdowało się umundurowanie oraz 2 legitymacje służbowe.

Dowód:

- potwierdzenie nadania paczki z 3.01.2018 r. k. 42

L. S. cierpi na problemy okulistyczne co najmniej od 1990 roku, rozpoznano u niego zaćmę wikłającą oka prawego, krótkowzroczność oka prawego, stan po urazie oka lewego, ślepotę oka lewego. Natomiast w 2008 roku rozpoznano u niego nadciśnienie tętnicze. Ponadto w roku 2013 doszło u niego do złamania kości piętowej prawej.

Dowody:

- karta informacyjna leczenia szpitalnego z 20.10.90 r. k. 34, 49

- karta informacyjna ze Szpitala (...) w W. z 15.03.2010 r. k. 35, 51

- karta informacyjna ze szpitala w O. z 16.06.2013 r. k. 26.52

- RTG Kości piętowej ze szpitala w O. z 9.09.2013 r. k. 37

- skany z książeczki zdrowia k. 38-39

- karta informacyjna ze Szpitala w S. z 3.10.2008 r. k. 40,50

- orzeczenie w sprawie zdolności do służby wojskowej z 14.02.1995 r. k. 41

L. S. w grudniu 2017 roku osiągnął przychód 914,20 zł. Pozwany obecnie otrzymuje rentę. Od 1 marca 2020 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosi miesięcznie 839, 71 zł.

Dowody:

- zaświadczenie o dochodach z powodowej spółki k. 42

- decyzja o waloryzacji renty k. 48.

Sąd, zważył co następuje.

Powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka (...) sp. z o. o. sp. k. dochodziła niniejszym postępowaniem zapłaty od pozwanego L. S. kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty tytułem kary umownej wynikającej z zawartej między nimi umowy, której przedmiotem było świadczenie przez pozwanego na rzecz powódki doraźnych usług polegających na wykonywaniu czynności związanych z ochroną miejsca (obszarów, obiektów) mu podległych.

Sąd uznał, iż nie była to umowa zlecenia, której istotą jest to, że przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, lecz iż była to inna umowa nienazwana, której przedmiotem było świadczenie usług ochroniarskich. Pomiędzy stronami nie było sporu co do tego, że strony łączył przedmiotowy stosunek prawny.

Podstawą prawną powództwa była treść art. 484 § 1 k.c. zgodnie, z którym w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

Łączący strony stosunek prawny przewidywał karę umowną w przypadku porzucenia, które należało rozumieć jako nagłe, nieprzewidziane i stale zaprzestanie wykonywania zleconych czynności, bez usprawiedliwienia. Bezspornie w

przedmiotowej sprawie doszło do porzucenia, pozwany okoliczności tej nie kwestionował, a tym samym zasadne było obciążenie pozwanego karą umowną.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na treść art. 484 § 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Przytoczony przepis przewiduje możliwość miarkowania wysokości kary umownej przy spełnieniu jednej z dwóch przesłanek tj. jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane lub gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Zgodnie z przyjętym w doktrynie oraz orzecznictwie stanowiskiem kara umowna należy się bez względu na wysokość poniesionej szkody co nie oznacza, że kara należy się "niezależnie od poniesienia szkody". Stosunek wysokości zastrzeżonej kary umownej do wysokości szkody doznanej przez wierzyciela jest w konsekwencji uznawany za zasadnicze kryterium miarkowania (vide: Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 lipca 2020 r. sygn. akt I AGa 104/19.) Przepis art. 484 § 2 k.c. stanowi, że jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Przez instytucję sądowego miarkowania (obniżenia) kary umownej ustawodawca dąży do zapewnienia dłużnikowi ochrony przed nadmiernie dotkliwymi skutkami, które mogą powstać po jego stronie w razie wadliwej oceny ryzyka mogącej wynikać z okoliczności danego wypadku i przywrócenia w tym zakresie słuszności kontraktowej (vide: Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 23 lipca 2020 r. sygn. akt I ACa 873/19). Zastrzeżenie kary umownej nie powinno prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia wierzyciela, zaś przewidziane w art. 484 § 2 k.c. miarkowanie kary umownej ma przeciwdziałać dysproporcjom między wysokością zastrzeżonej kary umownej, a godnym ochroną interesem wierzyciela. Kara umowna może przy tym być rażąco wygórowana w rozumieniu art. 484 § 2 k.c. już w momencie jej zastrzeżenia albo stać się rażąco wygórowaną w następstwie późniejszych okoliczności, do których zalicza się fakt, że szkoda wierzyciela jest znikoma (vide: Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 marca 2020 r. V AGa 117/19).

Obrona pozwanego w niniejszym postępowaniu sprowadziła się do zarzutu, iż odchodząc z (...) sp. z o. o. sp. k. nie naraził firmy na żadne straty finansowe, gdyż odesłał stronie powodowej umundurowanie pocztą oraz iż, nie otrzymał od firmy żadnego wynagrodzenia za już przepracowane godziny. L. S. w sprzeciwie podał również, że jest osobą w ciężkiej sytuacji majątkowej oraz zdrowotnej.

Z brzmienia art. 484 § 2 k.c. wynika, że miarkowanie kary umownej nie następuje z urzędu, lecz wyłącznie z inicjatywy dłużnika. Przy czym składając wniosek, dłużnik nie musi wskazywać konkretnej przesłanki miarkowania i wskazywać, czy uważa karę za rażąco wygórowaną, lub też wykazywać, że wykonał zobowiązanie w znacznej części. Musi jednak dowodzić fakty te przed sądem, aby sąd mógł takiego miarkowania dokonać.

W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę sformułowane przez L. S. zarzuty oraz okoliczność, iż pozwany występuje w niniejszym postępowaniu bez profesjonalnego pełnomocnika, uznać należy, iż domaga się on do udzielenia mu przez Sąd ochrony przed nadmiernie dotkliwymi skutkami, które powstały po jego stronie w wyniku wadliwej oceny ryzyka wynikającej z zawarcia umowy z (...) sp. z o. o. sp. k. i przywrócenia w tym zakresie słuszności kontraktowej. O powyższym świadczą m.in. takie zarzuty jak wskazywanie przez pozwanego, że strona powodowa nie poniosła żadnej szkody.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd uznał, iż ziściły się przesłanki do natychmiastowego wypowiedzenia pozwanemu umowy zlecenia i co do zasady do obciążenia go karą umowną, gdyż pozwany porzucił pracę. Okoliczności te nie były między stronami sporne.

Jednakże na gruncie przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż powódka jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą ma zdecydowanie silniejszą pozycję ekonomiczną, to ona kształtowała przedmiotowy stosunek prawny, od niej pochodził wzorzec umowy, a co za tym idzie to powodowa spółka ustalała wysokość kary umownej. Powódka określiła karę umowną w wysokości 5.000 zł przy wynagrodzenia zleceniobiorcy w wysokości 13 zł brutto na godzinę. Pozwany, aby zarobić u strony powodowej taką kwotę musiałby wykonywać zleczone czynności przez ponad 48 dni (tj. około 2 miesiące pracy) - przy założeniu 8-godzinnego dnia pracy. Tak więc stosunek wysokości kary umownej

do wysokości wynagrodzenia wynikającego z umowy jest bardzo rentowny dla strony powodowej i jednocześnie wyjątkowo niekorzystny dla świadczącego usługę.

Z uwagi na brak stawiennictwa pozwanego w wyznaczonym dniu pracy (...) sp. z o. o. sp. k. zmuszona była do niezwłocznego znalezienia zastępstwa. Przy czym w ocenie Sądu w żadnym wypadku nie można uznać, iż znalezienie zastępstwa trwa 48 dni. Z zebranego materiału dowodowego wynika, iż znalezienie zastępstwa nie wymagało żadnych dodatkowych nakładów finansowych, ponieważ pozwanego zastępowali innymi zleceniobiorcy (pracownicy) powódki. W tym kontekście strona powodowa nie poniosła żadnych dodatkowych kosztów. Jedynym negatywnym skutkiem porzucenia pracy przez pozwanego była konieczność niezwłocznego poszukiwania zastępstwa i napięcie związane z dbałością o ciągłość usług świadczonych przez powódkę. Jednakże strona powodowa jest firmą profesjonalną, funkcjonującą na rynku od wielu lat. Z podobnymi sytuacjami spotyka się dosyć często, co Sądowi znane jest z urzędowania - w tutejszym Sadzie bowiem regularnie wpływają tożsame sprawy tego rodzaju inicjowane przez (...) przeciwko ochroniarzom porzucającym pracę.

Tak więc – w ocenie Sądu – kara umowna zastrzeżona w łączącym strony stosunku prawnym była rażąco wygórowana w rozumieniu art. 484 § 2 k.c. już w momencie jej zastrzeżenia, a tym bardziej należy ją uznać za rażąco wygórowaną w następstwie późniejszych okoliczności, do których zalicza się fakt, że po stronie powódki szkoda nie wystąpiła.

Mając na uwadze powyższe argumenty, a także przyjęte w doktrynie i orzecznictwie przesłanki miarkowania kary umownej Sąd uznał, iż ustalona kara umowna jest znacznie wygórowana, a konsekwencji niezbędne jest jej obniżenie. Biorąc pod uwagę całokształt zebranego materiału dowodowego i wniosków powstałych w konsekwencji ich badania Sąd uznał, iż pozwany pozostaje zobowiązany do zapłaty na rzecz powódki kary umownej w wysokości 500 zł, co odpowiada 10% pierwotnie zastrzeżonej kary umownej. Kwota 500 zł odpowiada zarobkom, które pozwany mógłby uzyskać pracując przez około 5 dni po 8 godzin dziennie. Mając bowiem na uwadze, iż pozwany nie stawiał się w wyznaczonym przez powódkę miejscu celem wykonania zlecenia w dniach 27, 28, 29 grudnia 2017 r. oraz że pismem z dnia 30 grudnia 2017 r. strona powodowa złożyła pozwanemu wypowiedzenie umowy zlecenia w trybie natychmiastowym, sumą 500 zł uznać należy za adekwatną do możliwości opłacenia dodatkowych godzin innych zleceniobiorców, których zatrudnia powodowa spółka oraz zrekompensuje trudnościami organizacyjnymi związane z znalezieniem zastępstwa za pozwanego, w szczególności uwzględniając, iż był to okres między Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem, który to charakteryzuje się częstymi urloпами wypoczynkowymi oraz małą dostępnością zleceniobiorców.

Strona powodowa nie wykazała, aby wynagrodzenie zastępujących ochroniarzy było w wyższych stawkach niż pozwanego. Nawet jednak jeśli tak było, to kara w wysokości 500 zł z nawiązką rekompensuje pracę za 3 dni nieobecności pozwanego przy przyjęciu 8-godzinnego dnia pracy.

Orzeczenie o odsetkach ustawowych za opóźnienie zapadło w oparciu o treść przepisu art. 481 § 1 k.c. Powódka skierowała wezwanie do zapłaty kwoty 5.000 zł, w którym wyznaczyła L. S. termin 14 dni od daty otrzymania przedmiotowego wezwania do uiszczenia kwoty kary umownej. Wezwanie to pozwany odebrał w dniu 9 stycznia 2018 roku (k.18), więc w opóźnieniu z zapłatą kary umownej pozwany pozostawał od 14 dnia po odebraniu wezwania, tj. od dnia 23 stycznia 2018 roku. Wobec czego żądanie strony powodowej do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 24 stycznia 2018 roku zasługuje na uwzględnienie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i rozważania orzeczono jak w punkcie I i II wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., zgodnie z brzmieniem którego w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Powódka wygrała sprawę w 10 %, pozwany odpowiednio w 90%. Koszty procesu po stronie powoda wyniosły: opłata od pozwu – 400 zł (k.7), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 900 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł (k.8), tj. łącznie 1.317 zł, z czego 10 % wynosi 131,70 zł.

Koszty procesu po stronie pozwanego nie powstały

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.

Sędzia Marta Karnacewicz

Szczecin, dnia 15 lipca 2021 r.